

TAT tegevuste detailne kirjeldus perioodil 01.01.2026–31.12.2026

2.1.2. Vanemlike oskuste arendamine ja vanemluse toetamine

2026. aastal jätkuvad vanemlike oskuste arendamiseks ja toetamiseks tegevused, mida on eelnevatel aastatel alustatud. Jätkuvad 2025. aastal alanud väikelaste vanematele suunatud vanemlusprogrammi „TripleP“ Eestile kohandamine ja piloteerimine, sealhulgas väljaõpe, õppematerjalide loomine, piloteerimine ja hindamine, lisaks teavitustegevused. Jätkub 2025. aastal alanud seni vähem kaetud sihtrühmale 8–12-aastaste laste vanematele suunatud vanemlusprogrammi „Invest in Play“ Eestile kohandamine ja piloteerimine, sealhulgas väljaõpe, õppematerjalide loomine, piloteerimine ja hindamine, lisaks teavitustegevused.

Jätkub 2025. aastal alustatud uuring ja lühisekkumise väljatöötamiseks alanud tegevus lapsevanemate toetamiseks huvihariduse kaudu. Lisaks jätkub 2025. aastal alanud lapsevanematele sünnitusjärgse tugisüsteemi analüüsimine ning selle põhjal rakendusmodeli väljatöötamine. Samuti jätkub 2025. aastal alanud tegevus sihtrühma vajadustele vastavate materjalide loomiseks. Tegevus katab nii teavitustegevustega seonduvate materjalide loomist, sealhulgas veebilehe tarkvanem.ee sisu, kui ka õppematerjalide loomist vanematele.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: spetsialistid, tulevased programmi rakendajad, lapsevanemad

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Väikelaste vanematele vanemlusprogrammi „Triple P“ arendamine ja piloteerimine	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026
2	Vanemlusprogrammi „Invest in Play“ arendamine ja piloteerimine (seni vähem kaetud sihtrühmadele, sh 8–12-aastaste laste vanematele)	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026
3	Huvihariduses uuringu tegemine ja sellele tuginedes lühisekkumise väljatöötamine	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026
4	Sünnitusjärgse toe pakkumine vanematele	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026
5	Teabe- ja õppematerjalide väljatöötamine	2025–2027	01.01.2026–31.12.2026

Sündimuse toetamise ja lastega perede vaesuse vähendamise analüüs

Koostöös ekspertidega analüüsitakse sündimust mõjutavaid probleemkohti ning töötatakse välja lahendusi laste saamise ja kasvatamise toetamiseks, lastega perede vaesuse vähendamiseks ja toetava keskkonna loomiseks, mis soodustab positiivset vanemlust.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium

Sihtrühm: lapsevanemad, poliitikakujundajad, laiem avalikkus

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Kohtumiste korraldamine ekspertide jm oluliste spetsialistidega	2026	01.01.2026–31.12.2026
2	Sisu tellimine ekspertidelt, sh retsensioon	2026	01.01.2026–31.12.2026
3	Kommunikatsioonitegevused	2026	01.01.2026–31.12.2026

Ennetusvaldkonnaga seotud arendustegevused

2026. aastal alustatakse lastekaitsevaldkonna ennetussüsteemi uurimisega, et saada ülevaade kohaliku omavalitsuse (edaspidi KOV) tasandil tehtavatest ennetustegevustest ning toetada ennetusega seotud seadusesätete sisustamist ja vajalike muudatuste elluviimist, arvestades ka rahvusvahelist kogemust. Paralleelselt korraldatakse Euroopa ennetusõppekaval põhinevat koolitust lastega töötavatele spetsialistidele, et parandada nende teadmisi ja oskusi ennetustöö planeerimisel ja tegemisel.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet

Tegevuse sihtrühm: lastega ja laste heaks töötavad spetsialistid, lapsed ja pered

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Laste heaolu ennetussüsteemi arendused	2026–2027	01.01.2026–31.12.2026
2	EUCP koolitus	2026	01.01.2026–31.12.2026

Laste riskikäitumise ennetamine (VEPA)

VEPA on tulemuslik ennetustegevus, mis aitab ennetada laste ja noorte riskikäitumist ning toetada laste vaimset tervist. VEPA elluviimisesse on kaasatud nii linna- kui ka maakoolid üle Eesti.

Õpetajad osalevad VEPA metoodika väljaõppes kontaktkoolitusel või iseseisvalt läbitaval e-kursusel. Väljaõppeaasta jooksul toetab VEPA-õpetajat VEPA-mentor, kes aitab õpetajal kohandada metoodikat vastavalt laste vajadustele, märgata õnnestumisi ja planeerida järgnevat samm. Mentorid juhendavad ja teevad hindamistegevusi koolis kohapeal ning vajaduse korral nõustavad-juhendavad e-vahendite abil.

VEPA metoodikat arendatakse vastavalt vajadusele (tagasiside ja uuringute põhjal), muu hulgas töötatakse välja, hangitakse, kohandatakse, tõlgitakse ja täiendatakse materjale, juhendeid ja hindamisinstrumente, vajaduse korral tellitakse eksperdiarvamusi, arendatakse või kohandatakse koolitusi vastavalt olukorrale, suurendatakse koolitajate pädevust (sh koosolekud ja täiendkoolitused). VEPA metoodika koolitajatele ja mentoritele korraldatakse väljaõpe ja täiendkoolitused (sh nõustamised, kovisioonid), et suurendada koolitajate ja mentorite pädevust ja parandada töö kvaliteeti ning tagada piisav regionaalset aspekti arvestav mentorite hulk.

VEPA metoodikaga liituvate koolide õpetajatele, tugipersonalile ja juhtkonnale korraldatakse koolitusi, et laieneda uutesse koolidesse ja jätkata osalevates koolides uute õpetajate kaasamisega. Huvi korral on juhtkonna koolitustele oodatud ka KOV-i esindajad.

Hinnatakse tulemusi sekkumiseelse ja -järgse andmekogumisega, tehes tunnivaatlusi ja koostades küsimustikke laste käitumise kohta, täidetakse hindamisküsimustikke, analüüsitakse tulemusi jms. Samuti hinnatakse VEPA protsessi, kasutamist ja mõju.

Arendatakse ja täiendatakse VEPA veebilehte. Tegevusi ja uudiseid kajastatakse sotsiaalmeedias ja regulaarselt ilmuvas infokirjas.

Tegevuse elluviija: Tervise Arengu Instituut

Sihtrühm: põhikooli I ja II kooliastme õpilased, õpetajad, kooli tugispetsialistid ja juhtkond

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Osalevate koolide väljaselgitamine ja kokkulepete sõlmimine	2023–2027	01.01.2026–30.09.2026
2	Koolitajate kaardistamine ja hankimine, lepingute sõlmimine, koostöökokkulepped mentoritega	2023–2027	01.02.2026–31.10.2026
3	Õpetajate, tugipersonali ja juhtkonna esindajate koolitused jms üle Eesti	2023–2027	01.01.2026–19.12.2026
4	VEPA arendustegevused (kommunikatsioon, strateegia projekti lõppemisel jms)	2023–2027	01.01.2026–31.12.2026
5	VEPA hindamistegevused	2024–2026	01.01.2026–31.12.2026

2.2.2. Mitmekülgse abivajadusega laste ja nende perede toetamine

Sotsiaalkindlustusameti (SKA) tegevused

Lastemaja teenuste ja perevägivallas kannatanud laste abisüsteemi arendamine

Seksuaalselt väärkoheldud laste ja kahjuliku seksuaalkäitumisega laste paremaks abistamiseks planeeritakse 2026. aastal arendada SKA lastemajas pakutavaid teenuseid ning sihtrühmaga tegelevate spetsialistide pädevust ja koostööd võrgustikupartneritega. Planeeritakse korraldada vajalikke koolitusi, seminare ja supervisioone lastemaja töötajatele ning võrgustikku kuuluvatele spetsialistidele, et täiendada ja ühtlustada teadmisi ja abistamise meetodeid.

Koolitus „Multikultuurne lähenemine lastemaja töös“ on suunatud lastemaja töötajatele ja koostööpartneritele, et suurendada teadlikkust multikultuursetest teemadest ja seksuaalse väärkohtlemise / kahjustava seksuaalkäitumise seosest. Vajadus tuleneb suurenenud migratsioonist ja välisriikide lastemajade praktikast, mis on näidanud, et multikultuurse taustaga laste puhul tuleb erinevate tegurite (sotsiaalsed, religioossed, kultuurilised jms) tõttu võtta tihti arvesse teistsuguseid lähenemisviise. Koolituse eesmärk on saada teadmisi just lastemaja töö kontekstis. Tegevus oli planeeritud 2025. aastaks, kuid turu-uuringud ja info kogumine potentsiaalsete pakkujate kohta võttis nii kaua aega, et 2025. aastal enam koolitust läbi viia ei oleks jõudnud. Hanke ettevalmistamine on töös.

Planeeritakse jätkata Sensoa lipusüsteemi koolitustega. 2026. aastal viiakse need jätkuvalt läbi kontaktkoolitusena, kuid paralleelselt töötatakse välja e-kursus, mis võimaldab tulevikus täiendada kontaktseid koolitusi. Veebipõhise väärkohtlemise ning laste ja noorte seksuaalsuse teemalise e-kursuse loomiseks planeeritud vahendid on 2026. aastal suunatud Sensoa lipusüsteemi sissejuhatava e-kursuse loomisesse.

Jätkatakse lastemajateenuse ja võrgustikutöö arendamisega, mille raames korraldatakse piirkondlikke koostöökohtumisi koostööpartnerite vahel. Jätkatakse 2024. ja 2025. aastatel edukalt praktiseeritud formaati.

Jätkatakse 2024. ja 2025. aastal väga head tagasisidet saanud koolitustega efektiivsest suhtlemisest lastega võrgustikku mittekuuluvatele spetsialistidele. Selle tegevuse raames koolitavad lastemaja spetsialistid koostööpartnereid, kes igapäevaselt lastemaja sihtrühmaga ei tegele, kuid siiski nendega kokku puutuvad (nt inimkaubanduse ja väärtegude grupi uurijad Politsei- ja Piirivalveametist). Koolituse eesmärk on suurendada teadlikkust lastemajateenusest ja lapsesõbralikust menetlusest ning viisidest, kuidas lastega kontakti saada. Laiem eesmärk on suurendada lastemaja sihtrühma kuuluvate ja lastemajateenust saama hakkavate laste arvu. 2024. aastal oli koolitus suunatud Politsei- ja Piirivalveameti esindajatele ning 2025. aastal kooliõdedele, 2026. aastal on plaanis suunata fookus järgmisele sihtrühmale (arutlusel on olnud nt asendushoolduse ja kinnise lastemaja töötajad).

Jätkub lastemajateenuse tulemuslikkuse hindamise uuring, mis analüüsib lastemaja tööprotsesse ja piirkondlikke eripärasid, hinnates samal ajal ka lastemaja mudeli tõhusust. Lisaks uuritakse, kas ja kuidas saaks mudelit laiendada teistele lapsealastele kuriteoohvritele ja perevägivalda ohvritele ning vaadeldakse välisriikide kogemusi väärkoheldud laste abistamisel. Eesmärk on tagada, et üleminek õigussüsteemist lastekaitsest süsteemi oleks lapse jaoks sujuv ja tema vajadustele vastav, pakkudes parimat tuge taastumiseks ning ennetades uusi juhtumeid. Uuringu osana analüüsitakse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri (edaspidi STAR) menetlusi ja tööprotsesside juhtimist, vaadatakse üle tööjaotus ja koostööpartneritele avaldub mõju ning otsitakse võimalusi juhtumite käsitlemise ja töökoormuse paremaks tasakaalustamiseks.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: lapsealised kuriteoohvrid ja perevägivaldas kannatanud lapsed, seksuaalselt väärkoheldud ja väärkohtlevad lapsed, hooletusse jäetud lapsed, nende vanemad ja hooldajad ning nende laste ja peredega töötavad spetsialistid

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Lastemaja teenuste, võrgustikutöö ja perevägivalda kogenud laste abisüsteemi arendamine	2023–2027	01.01.2026–31.12.2026
2	Kahjuliku seksuaalkäitumisega laste abivajaduse hindamise ja abistamise meetodite arendamine	2023–2027	01.01.2026–31.12.2026
3	E-kursused laste väärkohtlemise ennetamise ja seksuaalse arengu teemadel	2025–2027	01.01.2026–31.12.2026

Mitmekülgse abivajadusega lapsi ja nende peresid toetavate teenuste arendamine (sh kinnise lasteasutuse teenus, mitmedimensiooniline pereteraapia)

Jätkatakse kinnise lasteasutuse teenuse (KLAT) arendamisega ja kvaliteedi parandamisega. Toetatakse teenuseosutajaid uuele standardile üleminekul ning arendatakse standardi rakendamise järelevalve- ja kvaliteedisüsteemi.

Plaanitakse hinnata olemasolevate hindamisvahendite kasutamist ning nende arendamise või väljavahetamise vajadusi ja võimalusi, et riskikäitumist paremini hinnata nii, et see seostuks ka olemasolevate hindamisvahenditega.

Mitmedimensiooniline pereteraapia (MDFT) on ainus riskikäitumisega lastele ja noortele ning nende peredele mõeldud tõenduspõhine sekkumisprogramm Eestis. 2026. aastal plaanitakse teenuse kvaliteedi ja kättesaadavuse tagamiseks anda Sotsiaalkindlustusameti terapeutidele ning keskmise ja suure riskikäitumisega lastega töötavatele spetsialistidele teadmisi ja oskusi tööks erisihtrühmadega, näiteks töö konfliktsete vanematega pereteraapias või perelepituses. Katsetatakse riskikäitumisega laste vanemate tugigruppe.

Arendatakse erivajadusega laste toetamise suunda, eelkõige toetatakse vajaduspõhise kinnise lasteasutuse teenuse pakkumist mõõduka ja raske intellektipuudega lastele. Arendatakse teenuseid suure abi- ja hooldusvajaduse ning kompleksprobleemidega lastele, sealhulgas suure hooldus- ja abivajadusega laste hoiu teenus ning spetsiifilisemad ööpäevaringsed teenused.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: sihtrühma kuuluvad psüühikahäirega lapsed, tõsise riskikäitumisega ja õigusrikkumisi toime pannud lapsed ning ennast või teisi kahjustava käitumisega lapsed, nende vanemad ja hooldajad ning nende laste ja peredega töötavad spetsialistid, samuti erivajadusega lapsed ja nende vanemad

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	KLAT kvaliteedisüsteemi loomine ja teenuseosutajate võimestamine KLAT standardile üleminekul ja teenuse osutamisel	2023–2027	01.01.2026–31.12.2026
2	Suure hooldus- ja abivajadusega laste hoiu teenuse ja laste ööpäevaringsete teenuste disain	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026
3	Ööpäevaringsete teenuste metoodikate uuring	2026	01.01.2026–31.12.2026
4	E-kursuse loomine riskikäitumisega lastega töötavatele spetsialistidele	2025–2026	01.01.2026–31.12.2026
5	Konfliktse lahutuse käsitlemise koolitus peredega töötavatele spetsialistidele	2025–2026	01.01.2026–31.12.2026
6	MDFT uuring	2025–2026	01.01.2026–31.12.2026
7	MDFT arendamine (terapeutidele ja superviisoritele lisaoskuste andmine, kvaliteedisüsteemi loomine. MDFT superviisorite toetamine teenuse kvaliteedi parandamiseks, koolitused)	2023–2027	01.01.2026–31.12.2026
8	PACT riskihindamise uuring	2025–2026	01.01.2026–31.12.2026
9	Digimänguhäirega lastele suunatud MDFT arendamine	2025–2026	01.01.2026–31.12.2026

10	Riskikäitumisega laste vanemate toetamise gruppide piloteerimine	2025–2026	01.01.2026–31.12.2026
11	Õppereis riskikäitumisega ja erivajadusega lastele ning nende peredele suunatud teenuste arendamiseks	2026	01.01.2026–31.12.2026
12	Erivajadusega laste toetamise süsteemi arendamine	2025–2027	01.01.2026–31.12.2026

Lasteabiteenuse nähtavuse ja teadlikkuse suurendamine ning vaimse tervise toetamine

2026. aastal viiakse ellu tegevusi, mille eesmärk on suurendada laste ja noorte teadlikkust lasteabiteenusest ning julgustada selle kasutamist. Selleks korraldatakse kampaania, koostatakse ja levitatakse info- ja teavitustmaterjale ning uuendatakse lasteabi veebilehe sisutekste, et laiendada selle kättesaadavust. 2026. aastal jätkuvad vaimse tervise teemalised koolitused (turvaplaani kasutamise juhendamine ja heaolu kast (*safebox*)) lastega töötavatele spetsialistidele.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: sihtrühma kuuluvad laiemalt lapsed ja noored, sealhulgas traumakogemusega ja ennast kahjustava käitumisega lapsed, ning selliste lastega töötavad spetsialistid, samuti täiskasvanud, kes võivad lapsi väärkohelda

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Suitsiidiriski hindamise ja turvaplaani kasutamise juhendamine ning heaolu kast (<i>safebox</i>) lastega töötavatele spetsialistidele	2023–2027	01.01.2026–31.12.2026
2	Lasteabi kättesaadavus	2025–2027	01.01.2026–31.12.2026

Internetiturvalisuse ja laste kaasatuse edendamine (SKA)

Tegevuse raames koordineeritakse Sotsiaalministeeriumi haldusala tegevusi internetiturvalisuse parandamiseks. Sel eesmärgil osaletakse nii riigisisestes kui riigivälistes töögruppides ja algatustes. Laste digiturvalisuse temaatika laiapõhjalisus nõuab efektiivset ja tulemuslikku koostööd ministeeriumite ja nende haldusala asutuste vahel. Valdkondadeülese ennetuse tööühma alla loodav laste heaolu tööühm on hea võimalus hoida laste digiturvalisuse teema nähtaval.

Laste kaasatuse valdkonnas uuritakse teiste riikide kogemusi ja kaardistatakse olemasolevat olukorda Eestis ning tehakse koostööd seotud osapooltega, et laste kaasatust süstematiseerida ja efektiivsemaks muuta.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: lapsed ja noored

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Internetiturvalisuse ja laste kaasatuse edendamisega seonduvad tegevused	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026

Ohvriabiteenuste arendamine mitmekülgse abivajadusega laste ja perede toetamiseks

Tegevused toetavad uue naistevastase vägivalja ja perevägivalja tõkestamise direktiivi ülevõtmist, mis peab toimuma hiljemalt 14.06.2027. Direktiivi kohaselt tuleb lapsi kohelda ohvrina ka siis, kui nad ei olnud otsesed vägivalja sihtmärgid. Lapsi ei ole võimalik aidata, kui nende vanemad on jätkuvalt vägivalja ohvri või selle toimepanija rollis. Seetõttu peab mitmekülgse abivajadusega lastele lähenema samaaegselt nende vanematega, vastasel korral ei ole tegevused tulemuslikud, sest laps pöördub tagasi vägivaldsesse keskkonda. Seetõttu on oluline toetada nii last kui ka tema vanemaid ning töötada nii ohvrite kui vägivalja toimepanijatega.

2026. aastal keskendutakse laiemale elanikkonnale ja avalikkuse teadlikkuse suurendamisele ohvriabist. Selleks korraldatakse teavitustegevusi nii avalikkusele kui ka ohvritega kokkupuutuvatele spetsialistidele, mille käigus jagatakse infot ohvriabiteenuste ja nende kättesaadavuse kohta ning julgustatakse ohvreid pöörduma ohvriabisse. Valmistatakse ette ja viiakse ellu kampaaniaid, luuakse ja levitatakse infomaterjale ning alustatakse sihtrühmapõhiste teavitustegevustega.

Teiseks täiendatakse ohvritega töötavate ja kokkupuutuvate spetsialistide oskusi ohvrite toetamiseks ning suurendatakse teadmisi eri sihtrühmadega töötamise spetsiifikast. 2026. aastal luuakse terviklik ohvriabitöötaja sisseelamisprogramm, mis hõlmab muu hulgas varem väljatöötatud koolitusi. Peamisteks täiendõppe valdkondadeks 2026. aastal on spetsiifiliste nõustamisoskuste parandamine, sihtrühmapõhiste abivajaduste tundmaõppimine, õigusosalase pädevuse suurendamine, kuriteoohvrite õiguste ja esmase õigusosalase nõustamise kättesaadavuse suurendamine kannatanutele. Koolitatakse ohvriabi peamisi partnereid, et nad omaksid teadmisi kannatanute traumateadlikust kohtlemisest ja oskaksid seda oma töös rakendada, oleksid teadlikud abivõimalustest ning oskaksid ohvreid ja nende abivajadust paremini märgata. Koolituste sihtrühmaks on peamiselt Politsei- ja Piirivalveameti, prokuratuuri, lastekaitse, SKA lepingupartnerite, vabatahtlike ja KOV-ide töötajad. Eesmärk on täpsustada juhtumikorralduslikke rolle võrgustikuliikmete vahel, sealhulgas toetada MARAC võrgustike koostööd.

Kolmas tegevussuund on klienditeekonna ja rahulolu analüüs, mille eesmärk on tagada, et kannatanute abivajadus on rahuldatud, neile on pakutud asjakohaseid teenuseid õigel ajal, sealhulgas koostöös SKA partneritega. Analüüsitakse teenuste korraldust ja piisavust erineva abivajadusega klientide vaatest, sealhulgas ühelt teenuselt teisele ülemineku sujuvust. 2026. aastal jätkub ohvriabi vabatahtlike korraldusmudeli analüüs. Täiendavalt alustatakse 2026. aastal naiste tugikeskuse teenuse kulumudeli loomisega. 2026. aastal alustatakse ohvriabi telefoniliinide tulemuslikkuse analüüsiga, sealhulgas erinevate liinide mõju uurimisega. 2026. aastal täiendatakse ohvriabiteenuse tagasisidesüsteemi, et tagada tagasiside saamine piisavas mahus, mis saaks olla aluseks teenuste pakkumise kvaliteedi parandamisel.

Neljas tegevussuund on teenuste arendamine. 2026. aastal jätkatakse grupimetoodikal põhinevate sekkumiste (sh vägivaljaohvritest lapsevanemate toetuseks) piloteerimisega. Eesmärk on leida jätkusuutlik lahendus, mida oleks võimalik edaspidi ellu viia SKA ohvriabi olemasolevate ressurssidega.

2026. aastal alustatakse analüüsistegevustega infosüsteemidevahelise andmevahetuse loomiseks tervishoiu ja STAR-i vahel. Andmevahetuse eesmärk on luua tervishoiutöötajatele kiire ja mugav võimalus edastada ohvrite andmed ohvriabisse.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: vägivaljaohvrid ja nende abi pakkuvad või ohvritega kokku puutuvad spetsialistid

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Teadlikkuse suurendamine abi võimalustest, ohvriabi nähtavuse suurendamine	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026
2	Ohvritega töötavate ja kokkupuutuvate spetsialistide pädevuse suurendamine	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026
3	Kasutajakogemuse parandamine ohvriabi teenuste arendamise näol (sh uuringud, tagasiside, grupimetoodikate piloteerimine)	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026

Sotsiaalministeeriumi tegevused

Euroopa lastegarantii tegevuste elluviimine

Tegevuste elluviimine lähtub Euroopa lastegarantii eesmärkidest ja Eestis vastu võetud tegevuskavast. 2026. aastal jätkatakse lastegarantii tegevuste riigisisest koordineerimist ning esindatakse riiki kohtumistel väljaspool Eestit. Riigisisised tegevused hõlmavad lastegarantii II raporti ettevalmistamist, koostamist ja esitamist Euroopa Komisjonile, tegevuskava täitmise jätkuvat jälgimist, riigisisese valdkonnaülese koostöö edendamist ja ettevalmistusi tegevuskavas ette nähtud seiresüsteemi rakendamiseks.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium

Sihtrühm: lapsed ja pered ning nende heaks töötavad organisatsioonid

Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
Lastegarantii tegevuste koordineerimine ja elluviimise toetamine	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026

2.3.2. Valdkondadeülese lastekaitse korraldusmudeli väljatöötamine

SKA tegevused

Lastega töötavad spetsialistid

2026. aastal luuakse lastega töötavatele spetsialistidele, sealhulgas lastekaitsetöötajatele juhendmaterjale, et nende kaudu jõuda laste ja noorteni ning suurendada nende teadlikkust Lasteabi teenusest. Lisaks töötatakse välja tööriistu ja õppematerjale ning vajaduse korral korraldatakse koolitusi ja infotunde abivajavast lapsest teavitamise jakeerulisemate juhtumite (sh lapse peresisene väärkohtlemine ja vanemast võõrandamine) märkamise ning nende käsitlemise kohta. Jätkatakse lastega töötavatele spetsialistidele suunatud teavitustegevustega, et toetada Lasteks § 27¹ rakendamist.

2026. aastal on muu hulgas eesmärk koolitada asutuste kontaktisikuid abivajavate laste märkamisel ja teavitamisel selliselt, et neil oleks endal oskused ja teadmised, et anda teema edasi ka oma asutuse sees (koolitajate koolitus).

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: laste ja peredega töötavad spetsialistid ja abivajavad lapsed, sealhulgas peresisesele väärkohteldud (sh vanemast võõrandatud) lapsed

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Teavitamiskohustusega lastega töötavate spetsialistide tööriistapakettid	2026–2027	01.01.2026–31.12.2026
2	Kohustatud isikute koolitajate koolitus	2025–2027	01.01.2026–31.12.2026
3	Kohustatud isikutele suunatud teavitustegevused/koolitused ja teavitamispraktikaga tutvumine	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026

Lastekaitsetöö arendamine

2026. aastal jätkuvad tegevused lastekaitsetöö korralduse toetamiseks KOV-ides.

2025. aastal tehtud kaardistusest ja asjaosaliste kogemustest selgus vajadus ühtse võrgustikutöö raamistiku ja seda kirjeldava juhendi järele, mis oleks lastekaitsetöötajatele abiks eri vanuses ja eri sihtrühma kuuluvate laste/noorte juhtumitöös spetsialistide võrgustikus. Plaanitakse koondada ja kohendada erinevatest kogemustest ja mudelitest lähenemisi, elemente ja tööriistu, et kujundada terviklik tööviis ja luua võrgustikulihkmete rolliselt lastekaitse juhtumivõrgustikus. Juhendi kokkupanemise ja selle rakendamiseks vajalike tööriistade väljatöötamine ning koolituste korraldamine on planeeritud perioodile 2026–2027.

Jätkub uue lastekaitsetöö juhtumikorraldusmudeli „Turvalisuse märgid“ (*Signs of Safety*) piloteerimine.

Sotsiaalkindlustusameti (SKA) roll laieneb seniselt rakendustoelt sisuliseks ja korralduslikuks partneriks: SKA võtab üle koolituste korraldusliku poole – ruumide, toitlustuse ja tõlgete hankimise ning koolituskalendri koordineerimise. Lisaks alustab SKA tegevusi väljaspool pilootprojekti, toetades kuni viit projektis mitteosalevat KOV-i lastekaitse meeskonnatöö ja tööprotsesside kujundamisel. Eesmärk on kasvatada KOV-ide valmisolekut ja võimekust rakendada mudelit „Turvalisuse märgid“ laiemalt ja jätkusuutlikult ka pärast pilootprojekti lõppu.

2026. aastal jätkuvad tegevused teadmiste ja oskuste suurendamisel lastekaitsetöös ja lastekaitsetöö toetamisel. Vajalik on arendada ja täiendada 2025. aastal valminud e-kursust „Lastekaitsetöö põhialused“ ning luua uus lastega vestlemise teemaline e-kursus. 2025. aastal alanud kvisioonikoolitusi on kavas lisaks lastekaitsetöötajatele pakkuda ka valdkonnajuhtidele. Samuti jätkatakse lastekaitsetööd toetavate spetsialistide pädevuse suurendamiseks vajalike koolitustega.

Lastekaitsetööd toetavate abimaterjalidena on 2026. aastal kavas luua õppevahendid rahvusvaheliste lastekaitsejuhtumite teemal ja juhtumikorraldusmudeli „Turvalisuse märgid“ rakendamise toetamiseks.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: abivajavad lapsed ja nende pered, KOV-i üksused ning lastega ja laste heaks töötavad spetsialistid, KOV-i spetsialistid ja juhid

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Arendustegevused lastekaitsejuhtumite võrgustikutöös	2025–2028	01.01.2026–31.12.2026
2	Lastekaitsetöötajate e-kursused	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026
3	Tegevused SofSi rakendamisel	2025–2028	01.01.2026–31.12.2026
4	Pädevuse suurendamine lastekaitsetöös	2025–2028	01.01.2026–31.12.2026
5	Pädevuse suurendamine lastekaitsetöö toetamisel	2025–2028	01.01.2026–31.12.2026
6	Lastekaitsetööd toetavate abimaterjalide loomine	2025–2028	01.01.2026–31.12.2026
7	KOV-i lastekaitse korralduse nõustamine	2026	01.01.2026–31.12.2026

Lastekaitsevaldkonna järelevalve arendamine

2026. aastal tehtavast traumeeritud (võõrandunud, hooldus- ja suhtluskorra vaidlused) laste juhtumite haldusjärelevalve analüüsist selgunud häid kogemusi ja kitsaskohti tutvustatakse lastekaitsevaldkonna spetsialistidele praktilistel seminaridel (mh töötubades), et järelevalve käigus saadud tagasiside abil parandada lastekaitsetöö kvaliteeti, algatada parendusi/muutusi KOV-i lastekaitsepädevuse suurendamiseks (kaalutlemine, otsuste põhjendamine jne) ning toetada KOV-ide võimekust lahendada lastekaitsetöoga seotud eriarvamusi lastekaitsetöötajate ja perede vahel.

Koostööpäevade, koolituste ja seminaride korraldamisega KOV-i järelevalvespetsialistidele ja koostööpartneritele planeeritakse 2026. aastal suurendada järelevalveametnike pädevust ja tõhustada järelevalvemetoodikat.

Vajaduse korral kaasatakse järelevalvemetoodika arendamiseks järelevalve objektiks olevate teenuste eksperte, et toetada järelevalve raames teenuste sobivuse ja teenuse lõpetamist ettevalmistavate tegevuste hindamist.

2026. aastal on planeeritud tellida strateegiline kommunikatsioon järelevalvest positiivse ja reaalse kuvandi loomiseks. Sotsiaalkindlustusametil on väga suur halduskoormus tulenevalt põhjendamatutest järelevalve algatamise taotlustest. Avalikkuse (sh meediakajastused) ootused järelevalvele ületavad kohati järelevalve pädevuse. Tihtipeale avaldavad ka järelevalvatavad järelevalve tegemisele vastupanu. Eeltoodust tulenevalt on vajalik hankida laiapõhjaline kommunikatsioon SKA järelevalve metoodikatest, seaduslikkusest, võimalustest ja mõjust nii järelevalve võimalike subjektide kui ka avalikkuse teavitamiseks.

2026. aastal jätkub ja saab lõpu 2025. aastal moodustatud raskete tagajärgedega lõppenud lastekaitsejuhtumite analüüsi valdkondadeülese töögrupi tegevus. 2026. aastal tutvutakse kohapeal kuni kahes välisriigis raskete juhtumite menetlemise valdkondade vahelise meeskonnatöoga (töövahendid ja -protsessid), kaasates selleks töörühma liikmeid (arutluse all on olnud SoM, PPA, prokuratuur, SKA). Lisaks planeeritakse erinevaid kohtumisi, mille eesmärk on planeeritud analüüsimeetodika testimine ja vajaduse korral kohandamine, töörühma ettepanekute kokkupanek ning vajaduse korral juhendmaterjalide vms koostamine. Lisaks töörühma liikmetele kaasatakse neile kohtumisele vajaduse korral raskete tagajärgedega lõppenud lastekaitsejuhtumitega kokku puutunud võrgustikuliikmeid ja teisi asjaosalisi või eksperte.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: KOV-i lastekaitsetöötajad, lastekaitsevaldkonna juhid ja spetsialistid, lastekaitsetöö võrgustikuliikmed, SKA järelevalvespetsialistid, avalikkus, sealhulgas lapsed, pered ja järelevalve subjektid

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Lastekaitsevaldkonna spetsialistidele praktilised seminarid (mh töötoad) tulenevalt haldusjärelevalves (võõrandunud, hooldus ja suhtluskorra vaidlused) tuvastatud ja analüüsitud kitsaskohtadest	2026–2027	01.09.2026–31.12.2026
2	Koostööpäevad, koolitused ja seminarid KOV-i järelevalvespetsialistidele ja koostööpartneritele	2024–2027	01.03.2026–31.10.2026
3	Ekspertide kaasamine järelevalvemetoodika arendamisse	2025–2027	01.01.2026–31.12.2026
4	Strateegilise kommunikatsiooni planeerimine järelevalve positiivse ja reaalse kuvandi loomiseks	2026	01.01.2026–31.12.2026
6	Raskete tagajärgedega lõppenud lastekaitsejuhtumite analüüs (valdkondadeülene töögrupp)	2025–2026	01.03.2026–31.12.2026
7	Välisriikide praktikaga tutvumine raskete tagajärgedega lõppenud lastekaitsejuhtumite puhul	2026	01.03.2026–30.09.2026

Sotsiaalministeeriumi tegevused**Lastekaitsevaldkonna arendamine**

Lastekaitsevaldkonna arendamiseks korraldatakse 2026. aastal lastekaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu tutvustavaid seminare jm kaasamisüritusi seotud osapooltega, sealhulgas laste ja noortega. Lisaks minnakse edasi lastekaitsetöö korraldusliku mudeli arendustegevustega.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium

Sihtrühm: lapsed ja noored, lastega ja laste heaks töötavad spetsialistid ning lastekaitsevaldkonna juhid

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Lastekaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu tutvustamine	2025–2026	01.01.2026–30.04.2026
2	Lastekaitsetöö korraldusmudeli arendustegevused	2026–2028	01.01.2026–18.12.2026

Valdkondadeülene laste heaolu näidikulaud

2025. aastal alustati laste heaolu näidikulaua väljatöötamisega, mille tegevused jätkuvad 2026. aastal. Eesmärk on koondada Eestile iseloomulik, valdkondadeülene, üleriigiline ja võimalikult KOV-i tasandini ulatuv laste heaolu kajastav avalikult kättesaadav ja regulaarselt uuenev andmepilt ning jõuda vastava digitaalse lahenduseeni. Tegevuse tulemusena taotletakse 2027. aastal avada laste heaolu mitmekülgsest kajastav interaktiivne näidikulaud, mis aitab valdkonna spetsialistidel ja kujundajatel teha laste heaolu positiivselt mõjutavaid otsuseid ning tugevdaks ka valdkondadeülest koostööd ja pikema perspektiiviga poliitika kujundamist. 2026. aastal on Tartu Ülikooli eestvedamisel valmimas Eesti laste heaolu kontseptuaalne mudel ja selle indikaatorid. Kaardistatud saab ka andmekorje, sealhulgas selle puudused ja optimeerimise võimalused. Valmib ka sissetellitav andmekorje ja andmete kasutamise võimaluste õigusanalüüs, mis hindab andmekaitse ja -õiguste võimalusi ning teeb ettepanekud andmekorje ja kasutuse muudatusteks. 2026. aastal alustatakse ka tehniliste lahenduste valikute kaardistust ning hinnatakse nii andmeturvalisuse, kasutusõigsuse kui ka kuludest lähtuvalt alternatiivide eeliseid ja miinuseid. Jätkuvad koostöötegevused ja kommunikatsioon ekspertide, teadlaste, laste heaoluga vahetult kokku puutuvate spetsialistide ning laste ja noortega, et tagada ülesehitatava laste heaolu andmepildi teoreetilise ja praktilise raamistiku relevantsus ning teadlikkus laste heaolu andmepildi loomisest.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Eesti laste heaolu kontseptuaalse mudeli loomine ning sellest lähtuvate indikaatorite ja andmete valik näidikulauale	2025–2026	01.01.2026–15.10.2026
2	Laste heaolu andmetega seonduvalt andmekorje ja kasutamise reguleerimise ettepanekute koostamine (analüüs)	2025–2026	01.01.2026–15.10.2026
3	Sisulis-tehniliste lahenduste valik, alternatiivid ja kuluanalüüs	2026–2027	01.08.2026–31.12.2026
4	Kaasamine, kaasamisürituste korraldamine jne relevantse tulemuse saavutamiseks	2025–2027	01.01.2026–31.12.2026

Juhtumikorraldusmudeli „Turvalisuse märgid“ piloteerimine

2025. aastal algatatud lastekaitse juhtumikorraldusmudeli „Turvalisuse märgid“ (*Signs of Safety*) pilootprojekt jätkub 2026. aastal. Pilootprojekti eesmärk on testida ja integreerida Eestis tõenduspõhise käsitlusega rahvusvaheliselt tunnustatud lastekaitse juhtumikorralduse mudelit, mis keskendub lapse, pere ja spetsialistide koostööle ning otsuste tegemisele pere osalusel. 2026. aasta peamine eesmärk on tugevdada pilootprojekti osalevate KOV-ide võimekust mudelit rakendada, tutvustada mudelit laiemale ringile ning valmistada ette võimalus laiendada mudelit uutesse KOV-idesse. Jätkuvad pilootprojekti osalevate KOV-ide koolitused ja konsultatsioonid Elia Internationali poolt vastavalt lepingule. Pilootprojekti osalevad spetsialistid (lastekaitsetöötajad, juhid, võrgustikuliikmed) läbivad süvendatud koolitusi ja grupijuhendamisi. Jätkub sisekoolitajate väljaõppe eriprogramm, et tagada mudeli jätkusuutlikkus pärast pilootprojekti. Mudeli mõju ja rakendamise hindamiseks kogutakse ja analüüsitakse andmeid, et hinnata mudeli mõju laste ja perede turvalisusele ning spetsialistide töö kvaliteedile. Alustatakse mudeli tutvustamist ja laiendamise ettevalmistust (2027–2029), korraldatakse teavitamisüritusi ja töötab KOV-idele, võrgustikuliikmetele jt, luuakse ja levitatakse kommunikatsioonimaterjale (brošüürid, veebilehed, videod).

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: abivajavad lapsed ja nende pered, KOV-i üksused ning lastega ja laste heaks töötavad spetsialistid, KOV-i spetsialistid ja juhid

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Mudeli rakendustugi mudeli väliseksperdilt Elia Internationalilt põhjaliku koolituse pakkumiseks pilootprojektis osalevatele KOV-idele jt	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026
2	Pilootprojektis osalevate KOV-ide tegevuskulud	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026
3	Mudeli mõju ja rakendamise hindamiseks andmete kogumise keskkonna arendamine	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026
4	Mudeli tutvustamine ja laiendamise ettevalmistus (2027–2029)	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026
5	Rahvusvaheline koostöö ja kogemuste vahetamine	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026

2.4.2. Asendus- ja järelhooldusteenuse kvaliteedi parandamine ja mitmekesistamine ning perepõhise hoolduse arendamine

Asendushooldusteenuse arendamine

2026. aastal jätkatakse asendus- ja perekodudele supervisiooniteenuse pakkumist. Võimalik on saada nii individuaalset kui ka grupisupervisiooni. Teenus on vajalik, et toetada ja arendada töötajate pädevust, vältida läbipõlemist ja sellest tingitud personali voolavust. See omakorda tähendab pere- ja asenduskodus viibivate laste jaoks toetavaid ja püsivamaid suhteid ja keskkonda ning stabiilsemat elukorraldust.

Laiendatakse ka teenuste võimalusi, et toetada asutuste kvaliteedi mitmekülgset arendamist, sealhulgas spetsiifilisemate vajadustega lastele.

2026. aastal jätkatakse asendus- ja perekodude juhtide kompetentsimudeli kasutuselevõtu juurutamist, pakkudes asendus- ja perekodu juhtidele individuaalset kootsingut. Samuti jätkub probleemse käitumise analüüsi ja juhendamise tugiteenuse osutamine, et suurendada asendus- ja perekodude suutlikkust tulla toime mitmekülgse abivajadusega laste kasvatamisel ning vähendada laste ümberpaigutamisi. Asendus- ja perekodudes elavad lapsed on kogenud oma elus raskeid läbielamisi, kaotusi, leina ja traumaatilisi sündmusi. Paljudel lastel on erivajadus. Need kogemused ja erinevad vajadused võivad mõjutada laste tundeid, tajusid ja käitumist ning lapsi ümbritsevad täiskasvanud vajavad asjakohaseid teadmisi ja oskusi ning järjepidevat tuge, et lapsi mõista, nende käitumisraskustega toime tulla ning neid toetada ja suunata.

Lisaks korraldatakse asendus- ja perekodude töötajatele harivat ja riigi arendustegevusi toetavat sügiskooli koostöös Eesti Asenduskodu Töötajate Liiduga. Eesmärk on tuua üle Eesti kokku asendus- ja perekodude töötajad, et toetada ühist tööalast suhtlusvõrgustikku ja pakkuda võimalust jagada oma kogemusi selleks, et olla teadlikumad ja luua parem kasvukeskkond asutusepõhisel asendushooldusel kasvatavatele lastele.

Jätkub asendushoolduse kvaliteedi parandamine ja ühtlustamine uue tugiteenuse, asutustevahelise mentorteenuse kaudu (2025. aastal alustatud teenus, mida osutatakse kuni TAT abikõlblikkuse lõpuni) nii asendus- ja perekodude töötajatele kui ka juhtidele.

Mentorlusteenuse kui tugiteenuse eesmärk on parandada ja mitmekesistada asendushoolduse kvaliteeti, see soodustab asutuste vahel parimate kogemuste ja oskuste vahetamist (kogenud spetsialistilt alustavale spetsialistile). Hangitakse teenusepakkuja, kelle kaudu toimub mentorite koolitamine ja mentorluse pakkumine asutuste vahel. Teenuse eesmärk on luua asutusteüleline mentorlussüsteem, mille toel saavad parimatest kogemustest osa ka väiksemad asendus- või perekodud.

Asutusepõhise asendushoolduse arendamiseks korraldatakse igal aastal innovatiivset asendushoolduse välispraktikat tutvustavaid seminare.

Perepõhise asendushoolduse osakaalu ning avalikkuses perepõhise asendushoolduse nähtavuse ja ühiskonna teadlikkuse suurendamiseks on kavandatud teavitus- ja huvikaitsetegevused. Tegevused toetavad valdkonna strateegiliste eesmärkide saavutamist ning on korraldatud sihipärase teavitustöö ja analüüsil põhineva kommunikatsiooniplaani kaudu. Kavas on kaardistada ka teiste riikide kogemusi hooldusperede leidmisel ja hoidmisel ning tutvuda lähemalt välisriigi praktiliste töövõtete ja süsteemiga.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: asendushooldusteenuse, järelhooldusteenuse ja turvakoduteenuse pakkujad, KOV-id, lastega töötavad spetsialistid ja võrgustikuliikmed

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Asutusepõhise asendushoolduse arendustegevused	2023–2027	01.01.2026–31.12.2026
2	Supervisioonid asendus- ja perekodudele ning laste turvakodudele	2026	01.01.2026–31.12.2026
3	Asendus- ja perekodude töötajate sügiskool 2026	2023–2027	01.01.2026–31.12.2026
4	Mentorlusteenus	2025–2027	01.01.2026–31.12.2026
5	Komptentsimudeli koosting	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026
6	Probleemse käitumise analüüsi ja juhendamise tugiteenus ning spetsialistide nõustamine	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026
7	Välispraktikute seminar	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026
8	Infoseminar(id) asendus- ja perekodude töötajatele, tugiisikutele ja KOV-idele	2025–2027	01.01.2026–31.12.2026
9	Asendushooldust tutvustavate materjalide loomine	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026
10	Hooldusperede leidmisele ja hoidmisele suunatud välisriikide praktika analüüs	2026–2027	01.01.2026–31.12.2026
11	Õppereis välisriikide hooldusperede leidmise praktikaga tutvumiseks	2026	01.01.2026–31.12.2026
12	Sisuturundus (digikanalid, sihitatud postitused, meediapinnad)	2026–2027	01.01.2026–31.12.2026
13	Üle-eestiline kampaania	2026–2027	01.01.2026–31.12.2026

Järelhoolduse arendamine

2026. aastal jätkatakse asendushooldusel ja järelhooldusel olevate noorte arengu ning iseseisvasse ellu astumise toetamist, pakkudes samal ajal vajalikku tuge ka nende noortega töötavatele spetsialistidele, asendus- ja perekodu töötajatele ning hooldus- ja eestkosteperedele. Tegevuste eesmärk on tagada järjepidev ja kvaliteetne tugi noorele kogu protsessi vältel.

Iseseisvasse ellu astuvat noort toetavatele isikutele korraldatakse infoseminare, mille eesmärk on suurendada noort toetavate inimeste pädevust noorte igapäevase toimetuleku ja elluastumise toetamisel. Seminaridel käsitletakse näiteks, kuid mitte ainult, noorte iseseisvasse ellu astumise, karjääriplaneerimise ja igapäevaelu korraldamise teemasid.

Jätkuvad 2024. aastal alustatud noorteseminarid „Teadlikult iseseisvasse ellu“, kus toetatakse noori uute praktiliste teadmiste ja sotsiaalsete oskuste omandamisel. Lisaks kaasatakse asendus- ja järelhooldusel olevaid noori aktiivselt osalusseminaride kaudu, et nad saaksid ise teenuste disainimisel ja arendamisel kaasa rääkida.

Noortele luuakse ka asendushooldust tutvustavaid materjale põhimõttel „noortelt noortele“. Kogemuslood, videoklipid, veebilahendused ja rakendused koondatakse ühtseteks arusaadavateks ja kergesti kättesaadavateks tööriistadeks, mis aitavad noorel paremini mõista nii asendushoolduse kui ka järelhoolduse teenuseid ja valmistuda iseseisvaks eluks.

Oluliseks toetusvormiks on ka piloteeritav professionaalsete kootside pakutav individuaalne kootsing, mis aitab noortel enne elluastumist üles leida oma sisemised ressursid, õppida usaldama iseennast ja väärtustama oma võimeid. See tugevdab noorte enesekindlust ja annab neile oskused, mida on vaja iseseisvasse ellu astumisel.

Tegevuskava on üles ehitatud põhimõttel, et noorte edukas elluastumine saab toimuda vaid siis, kui toetatud on nii noorte enda oskused ja teadlikkus kui ka nende ümber olev tugivõrgustik. Seetõttu ühendab see seminarid, noorte osaluskogu (loodud 2025. aastal), praktilised tööriistad ja individuaalse toe terviklikuks süsteemiks.

2026. aastal jätkatakse seminaride raames 2025. aastal loodud järelhooldusteenuse hindamisinstrumendi kasutamise meetoodilise juhendamise, et suunata KOV-e loodud tööriista kasutama.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: asendushooldusel olevad lapsed, asendushooldusel kasvanud isikud, asendushooldusteenuse, järelhooldusteenuse ja turvakoduteenuse pakkujad, KOV-id, lastega töötavad spetsialistid ja võrgustikuliikmed

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Järelhoolduse arendustegevused	2023–2027	01.01.2026–31.12.2026
2	Seminarid noortele (osalusseminarid, seminar „Teadlikult iseseisvasse ellu“)	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026
3	Asendushoolduselt elluastuvate noorte kootsing	2026–2027	01.01.2026–31.12.2026

2.5.2. Lapsi ja peresid ning tulemuslikku lastekaitsetööd toetavate IT-lahenduste loomine

Lapsi ja peresid ning tulemuslikku lastekaitsetööd toetavate IT-lahenduste loomiseks on planeeritud luua toetav ja kasutajasõbralik keskkond, mis aitab lastekaitsetöötajal ja teistel lastega töötavatel spetsialistidel last ja peret tulemuslikumalt toetada.

Kvaliteetsete ohvriabiteenuste pakkumiseks, info kättesaadavuse parandamiseks ja ohvri andmete edastamiseks plaanitakse arendada IT-lahendusi. Selleks on plaanis kolme liiki arendustööd: ohvritele ja avalikkusele suunatud veebilehe palunabi.ee arendustööd, infosüsteemi STAR2 arendamine ja andmevahetuse lahenduse loomine tervishoiusektoriga. 2026. aastal tehakse veebilehe palunabi.ee arendustööd, mis tuginevad 2024. aastal tehtud kasutaja tagasiside uuringul ja loodud disainilahendusel. Avalikkusele suunatud veebilehe palunabi.ee arendustöödega muudetakse info ohvriabiteenustest abivajajatele kättesaadavamaks ja lihtsamaks. Selleks tuleb lisaks tehnilisele veebilehe arendusele analüüsida ja kohendada veebilehe sisu nii, et see oleks kodanikele lihtsalt arusaadav, loogiline, sõnastatud traumateadlikult ning vastaks nende infovajadusele.

Samuti on vaja loodavat sisu lihtsustada ja visualiseerida ning kasutada muid meetodeid, et tagada erivajadusega sihtrühmadele infole ligipääs. Aastatel 2026–2027 viiakse ellu ohvriabi poolt kasutusel oleva infosüsteemi STAR2 arendusprojekt, millega täiendatakse olemasoleva süsteemi funktsionaalsusi, et muu hulgas:

- suurendada ohvriabi töötajate kasutusmugavust, et muuta töö efektiivsemaks;
- tagada vajalike andmete korje statistika jaoks;
- muuta hindamisvahendid elektroonseks;
- toetada võrgustikutöö tegemist;
- koondada dokumenteerimine ühte infosüsteemi.

2025. aastal alustati lapse abivajaduse hindamise ja juhtumimenetluse protsessi arendustöid infosüsteemis STAR2: lastekaitsetöötaja töö efektiivsemaks muutmiseks viiakse terviktöövoog STAR2 keskkonda, korrastatakse abivajaduse hindamise ja juhtumikorralduse protsesse, sealhulgas tuuakse sisse lapse ja pere kaasamist rohkem soodustavad lahendused, STAR2 funktsionaalsust täiendatakse nii, et see toetaks KOV-i ja SKA lastekaitsetöötaja tegelikku tööprotsessi ning muudaks töö tegemise efektiivsemaks ja lapsi ja peresid kaasavamaks.

2026. aastal jätkatakse lapse abivajaduse hindamise ja juhtumimenetluse protsessis infosüsteemi STAR2 arendustöödega. Arenduse tulemusena luuakse lastekaitsetöötajatele ja nende juhtidele töölaud, mis võimaldab kiiret ja selget ülevaadet juhtumitest, toimingutest ja töökoormusest ning võimaldab lisada uue metoodika „Turvalisuse märgid” (*Signs of Safety*) tööriistu infosüsteemi STAR2.

2025. aastal alustati perepõhise asendushoolduse tugiteenuste arendustöödega infosüsteemis STAR2 ning 2027. aasta lõpuks arendatakse välja perepõhise asendushoolduse tugiteenuste menetluse põhiprotsessid. Eeldustööna tuuakse STAR1-st ka lapsendaja- ja hooldusperede register ning selle funktsionaalsus täielikult üle infosüsteemi STAR2, parandades sealjuures praegu esinevad probleemid tööprotsessides ning tõhustades info liikumist KOV-i spetsialistide ja SKA perede hindajate vahel.

2026. aastal tehakse lisaks SKAISis elatisabi menetlemisega seotud arendustöid. Arenduste käigus uuendatakse taotluste ja haldusaktide funktsionaalsusi, muudetakse võlgnikule otsuste edastamise ning regressnõuete menetlemise loogikat ning ajakohastatakse iseteeninduses kuvatavat infot ja tööprotsesse. Arenduste tellija ja ärianalüüsi teostaja on SKA ning tehnilised arendustööd viib ellu Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus (TEHIK). Arendused viiakse ellu Sotsiaalkaitse Infosüsteemis (SKAIS), mis toetab elatisabi menetlemist.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet, Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus

Sihtrühm: lapsed ja pered, Sotsiaalkindlustusamet, KOV-id

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	STAR-i lastekaitse ja ohvriabi arendused (lapse abivajaduse hindamine, lapse juhtumiplaani arendus, ohvriabi arendused)	2024–2027	01.02.2026–30.09.2026
2	AH STAR2 arendused: perepõhise asendushoolduse tugiteenused	2025–2027	01.03.2026–31.12.2026
3	IT-lahenduste arendamine ja täiendamine, veebilehe palunabi.ee arendamine	2024–2027	01.04.2026–31.12.2026
4	SKAIS elatisabi arendused	2024-2027	01.06.2026-31.12.2026

2.6.1. Peresõbraliku tööandja märgise programmi rakendamine

2026. aastal viiakse ellu tegevusi, mille raames arendatakse ja rakendatakse peresõbraliku tööandja märgise programmi. Samuti alustatakse tegevustega, mis võimaldavad jätkata tegevustega ka peale ESF+ rahastusperioodi lõppu.

Peresõbraliku tööandja märgise mudeli rakendamine

Peresõbraliku tööandja märgise mudeli rakendamine jätkub 2023. aastal sõlmitud raamlepingu alusel. Alates 2023. aastast on hankepartneriks Targa Töö Ühing, kelle ülesanne on muu hulgas ka vajalike mentorite koordineerimine ja koolitamine ning mudelis osalevate tööandjatega suhtlemine. Mudeli rakendamise jätkamiseks ja jätkusuutlikkuse tagamiseks jätkub uuringu elluviimine, mille eesmärk on saada teada, millist mõju on mudeli rakendamine avaldanud programmis osalenud tööandjatele ja nende töötajatele töö ja pereelu ühitamisel. 2026. aastal võetakse programmi vastu kuni 25 uut tööandjat ning järelhindamine on plaanitud teha kuni 51e organisatsioonile.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium

Sihtrühm: tööandjad, töötajad, poliitikakujundajad

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Peresõbraliku tööandja märgise rakendamine ja arendamine	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026
2	Peresõbraliku tööandja märgise mõjuanalüüs	2024–2026	01.01.2026–31.12.2026

Teavitustegevuste rakendamine

Teavitustegevuste elluviimiseks hangiti aastateks 2025–2026 kommunikatsioonipartner, kes vastutab kvaliteetse ja asjakohase teavituse eest. Teavitamisel kasutatakse 2016. aastal välja töötatud spetsiaalseid materjale (kujundatud logo, tunnistused, video märgise tutvustamiseks, videod tööandjatest, muu märgise reklaammaterjal), mida hankepartner vajaduse korral uuendab.

Koostöös kommunikatsioonipartneri ja märgise mudeli rakendaja organisatsiooniga jätkatakse tunnustusürituse korraldamisega, mille eesmärk on tunnustada peresõbraliku tööandja märgise mudelit rakendavaid tööandjaid. Üritusele kutsutakse mudelit rakendavad tööandjad, kellele antakse üle mudeli rakendamist tõendav peresõbraliku tööandja märgise tunnistus.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium

Sihtrühm: tööandjad, töötajad, poliitikakujundajad

Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
Teavitustegevuste rakendamine	2024–2027	01.01.2026–31.12.2026

2.7.2. Kohalikes omavalitsustes pereteenuste loomine ja arendamine

Eesmärk on luua ja arendada ennetus- ja peretöökeskusi ning suurendada KOV-is perede paremaks toimetulekuks pakutavate pereteenuste arvu ja kättesaadavust. Pereteenused on vanemlust ja paarisuhteid toetavad programmid, terviseedendus, tugigrupid ja muud perede toimetulekut toetavad teenused. Taotleja peab juhinduma tegevuste arendamisel Sihtasutuse Lapse Heaolu ja Arengukeskuse (edaspidi LaHe) loodud tegevusmudelist.

Perepesade arendustegevus

LaHe on välja töötanud ja 2022. aastal piloteerinud ennetus- ja peretöökeskuse tegevusmudelit „Perepesa“, et pakkuda süsteemset lahendust, kuidas toetada KOV-e lastele ja peredele mõeldud teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamisel ning peredega tehtava ennetustöö tulemuslikkuse suurendamisel (edaspidi *Perepesa*).

KOV-ile või kohaliku omavalitsuse üksuste liitude seaduse tähenduses KOV-i üksuste liidule (edaspidi *KOV-i liit*) antakse sihitatud toetust Perepesa tööjõukulude katmiseks. Projekti tegevuste elluviimise periood on 24 kuud ning see algab toetuslepingu sõlmimisest või lepingus nimetatud ajast, kuid kõige varasemalt taotlusvooru teates nimetatud toetuse kasutamise kalendriaasta algusest.

Taotleja saab olla KOV või KOV-i liit, kui KOV või KOV-i liidu esindatavad KOV-id on täitnud järgmised tingimused:

1. Perepesa rahastamiseks on eelarvelised vahendid tegevuste toimumise aastat kajastavas eelarves kinnitatud või volikogu esitab sellekohase kinnituskirja.
2. Eelarvestrateegias on kinnitatud vahendid Perepesa tegevusmudeli jätkusuutlikuks rahastamiseks.
3. KOV on saanud konsultatsiooni Perepesa tegevusmudeli rakendamiseks või mobiilse Perepesa teenuse arendamiseks koostöös LaHega ja KOV esitab LaHe kinnituskirja konsultatsiooni toimumise kohta.

Kui taotluse esitab KOV, kes planeerib tegevuse ellu viia koos teiste KOV-idega (partnerid), peavad kõik tegevusse kaasatavad KOV-id vastama eelnimetatud tingimustele.

Toetatavad tegevused

1. Perepesa loomine

Toetatav tegevus: Perepesa loomine KOV-is, mille haldusterritooriumil seda seni ei ole või kus tegutseb vaid üks Perepesa

Sihtrühm: pered lapseootusest kuni kooliminekueni

Abikõlblikud kulud: Perepesa tööjõukulud

Tööjõukulu piirmäärad kalendrikuus töötaja kohta:

- 1) ennetus- ja peretöökeskuse juht vastavalt tegelikele tööjõukuludele, kuid mitte rohkem kui brutotöötasu 1900 eurot ja tööandja tööjõukulu kokku 2542 eurot töötaja kohta kalendrikuus täistööaja korral;
- 2) mängutoa juhendaja-koordinaator vastavalt tegelikele tööjõukuludele, kuid mitte rohkem kui brutotöötasu 1424 eurot ja tööandja tööjõukulu kokku 1905,31 töötaja kohta kalendrikuus täistööaja korral.

2. Mobiilne Perepesa teenus

Toetatav tegevus: KOV või KOV-i liit, kus on Perepesa, kuid mis soovib pakkuda ja arendada mobiilset Perepesa teenust, mille raames osutatakse pereteenuseid muudes KOV-i piirkondades, kui seni

Sihtrühm: pered lapseootusest kuni kooliminekueni

Abikõlblikud kulud: mobiilse Perepesa pereteenuse osutamisega seotud kulud keskusest väljaspool, sealhulgas tööjõukulud

Taotlusvoorud

Taotlusvooru eelarve tegevuste kaupa nimetatakse taotlusvooru avamise teatistes. Teatistes võib nimetada taotlusvooru maksimaalse toetuse summa taotluse kohta tegevuste kaupa.

Taotluste menetlus ja lepingute sõlmimine

1. Sotsiaalministeerium teavitab taotlemise võimalusest ja eelarvest oma veebilehel vähemalt viis kalendripäeva enne taotlemise algust. Veebilehele lisatakse viide TAT-le.
2. Taotlemine on avatud kuni 15. detsembrini 2026.
3. Toetuse saamiseks tuleb Sotsiaalministeeriumile esitada digitaalselt allkirjastatud taotlus e-posti aadressil info@sm.ee märksõnaga „Perepesa“. Taotluse kättesaamise kohta saadetakse kinnitus taotluses märgitud e-posti aadressil. Koos taotlusega esitatakse tegevuste eelarve, eelarve seletuskiri ja tõendid tingimuste täitmise kohta.
4. Taotluse menetlemise aeg on 30 tööpäeva taotluse Sotsiaalministeeriumile esitamisest arvates.
5. Sotsiaalministeerium kontrollib, kas toetuse andmise tingimused on täidetud.
6. Toetus määratakse, kui toetuse andmise tingimused on täidetud.
7. Sotsiaalministeerium sõlmib toetuse määramisel taotlejaga toetuse kasutamise lepingu (edaspidi *leping*). Täpsemad abikõlblikkuse, toetuse kasutamise ja väljamaksmise tingimused sätestatakse lepingus.
8. Sotsiaalministeerium edastab lepingu taotlejale allkirjastamiseks. Kui taotleja ei allkirjasta lepingut kümne tööpäeva jooksul selle kättesaamisest arvates, loetakse, et taotleja on toetusest loobunud.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium

Sihtrühm: 0–18-aastaste lastega pered ning laste või peredega töötavad spetsialistid

Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
---------	------------------------	--

Toetuste menetlemine, lepingute sõlmimine	2024–2028	01.01.2026–31.12.2026
---	-----------	-----------------------